Št. 64 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) petek 14. marca 1924. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLIX

EDINOST

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. [illegible] Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisom naj se pošilja [illegible] pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna [illegible] — Naročnina znaša za mesec: L 7.—, 3 mesece L 19.— [illegible] — Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Dr. Josip Wilfan

Nosilec naše slovanske kandidatske liste se je rodil v Trstu dne 30. avgusta l. 1878. kot sin inženirja pomorske oblasti. Od leta 1890. do 1895. je bil njegov oče nameščen v Dubrovniku. Zato je deček tu nadaljeval gimnazijo, ki jo je bil začel v Trstu, ter položil izpit zrelosti l. 1896. Visoke šole je obiskoval na Dunaju ter je postal doktor prava v letu 1901. Ko je dovršil enoletno sodno prakso, je odšel na jesen 1902. v Pulo kot koncipijent v odvetniško pisarno dra. Matka Laginje. Leta 1904. se je povrnil v Trst, a na jesen 1905. se je oženil s sedaj pokojno mu ženo.

Nastanil se je v tržaškem Narodnem domu, kjer mu je dne 13. julija 1920. zgorelo vse, kar je imel v svojem privatnem stanovanju. Pod konec leta 1906. je bil izvoljen za tajnika političnega društva «Edinost» v Trstu. To se je tedaj že pripravljalo za volitve v državni zbor, ki so kasneje, v letu 1907., lepo uspele.

Od časa, ko je bil izvoljen za tajnika, je dr. Wilfan neprestano delal za politično društvo «Edinost» ter je imel svoj delež na vseh političnih akcijah tržaških Slovencev, posebno pa pri vseh volitvah, ne samo v državni zbor in v tržaški občinski zastop, marveč tudi v obrambno sodišče za zavarovanje delavcev proti nezgodam. Osobito pa je deloval na akciji za ljudsko štetje in njegovo revizijo v letih 1910. in 1911. Kmalu potem, ko je odprl svojo odvetniško pisarno (proti koncu l. 1908.), je bil, leta 1909., izvoljen v mestni svet, oziroma deželni zbor tržaški, v katerem je deloval, dokler ni izbruhnila svetovna vojna. Velika je bila tu njegova naloga, kot predstavnika manjšine v raznih važnih komisijah, posebno v šolski. Kdor je v tistem času, od l. 1909. do l. 1914., zasledoval delo naših zastopnikov v tržaškem občinskem zastopu in deželnem zboru, se spominja velikih debat, katerih se je dr. Wilfan posebno udeleževal in se odlikoval tako, da so tudi nasprotniki odkrito priznavali njegovo veliko umnost. Priznavali so mu, da je «mente colta». Nasprotovali so mu, obenem pa so ga morali spoštovati!

Aprila l. 1910. je bil dr. Wilfan izvoljen za predsednika političnega društva «Edinost», ki mu še danes stoji na čelu. V času vojne je ostal v Trstu sam, oproščen vojaške službe radi kratkovidnosti; ženo in otroke pa je imel v Kranju pri svojem tastu. To je bila doba čakanja in strpnosti, a poleg tega tudi mnogo tihega in nehvaležnega dela, da bi se, kolikor le možno, odvrnilo od tržaškega Slovenstva vse tisto hudo, ki ga je zadelo, ali mu je grozilo. (Dr. Wilfan je sploh mož tihega dela, ki je toli nehvaležno zato, ker ga javnost ne vidi in ga ne zna ceniti.) Malo pred zlomom mu je umrla žena in je ostal sam s štirimi otroci, ki jih je spravil iz Kranja nazaj v Trst. Mesec dni potem pa je prišla okupacija. Kako je dr. Wilfan, poleg drugih, v tistem burnem času služil naši stvari — danes ni še čas, da bi pisali o tem.

Leta 1919. je dal dr. Wilfan pobudo, da se politično društvo «Edinost» zopet oživi in da se je njegov delokrog raztegnil na vso Julijsko Krajino. Ob dogodkih dne 13. julija 1920., po zažigu Narodnega doma, in ko je bila tudi njegova odvetniška pisarna poškodovana in razmetana, se je dr. Wilfan nahajal izven Trsta radi zdravljenja svoje hčerke ter je ostal onkraj premirne črte po nasvetu svojih prijateljev. V septembru 1920. pa je skupno s pokojnim drom. Kurelićem, bivšim županom pazinskim, drom. Podgornikom in drom. Slavikom šel v Rim, kjer so v imenu našega naroda zahtevali obrambo pred divjaštvom, odškodnino za naše škode in uredbo raznih vprašanj naše manjšine.

Na spomlad leta 1921. je dr. Wilfan pustil otroke pri stariših njihove pokojne matere, a sebi je priredil nekako provizorno stanovanje v svoji poškodovani pisarni. (Ker mu niso nikjer hoteli dati stanovanja iz — strahu.) Nadaljeval je delo svojega poklica. Dušev na veličina dra. Wilfana in njegova zvestoba do narodne stvari pa se kažeta v tem, da ga tudi vsi strašni udarci niso uklonili ter da s političnim dolom ni prenehal niti v času bivanja izven Trsta. Marsikdo bi bil klonil pod tolikimi udarci, dr. Wilfan pa je ostal pokonci. Radi njegovih neprecenljivih zaslug in v znak hvaležnosti mu je naš narod v letu 1921. podelil čast kandidata v Istri in na Goriškem. Sprejel je, ali ne radi sebe, ali radi časti, ki je on ne išče, ampak zato, da brani naše potlačene pravice. Ni se smatral le kot zastopnik rečenih dveh pokrajin, marveč se je, ne plašeč se pred nobenim viharjem v zbornici, neustrašeno boril za pravice in koristi našega vseukupnega naroda v Julijski Krajini. Branil ga je divno in odločno.

Ko je dr. Wilfan prvi krat prišel v Rim, so se italijanski poslanci in ministri zbrali okoli njega, a on je, skoro osamljen, stal med vsemi in začel svoj znameniti govor. Italijanski poslanci so hrupeli, ali on se ni menil za to, marveč je neustrašeno povzdigal svoj glas v obrambo naših političnih pravic. Dr. Wilfan nas je s tem svojim prvim govorom — da niti ne govorimo o drugih — naravnost počastil. Povedal je Italijanom čisto in bistro, da smo mi Slovani, ki smo po rapallskem dogovoru pripadli k Italiji, ponosen in zaveden narod, ki se nikdar ne odreče svojega imena in svojih pravic!

Ali dr. Wilfan se ni zanimal za blaginjo svojega naroda samo doma in v rimskem parlamentu, ampak tudi drugje. Kdo se ne spominja njegovega moškega nastopa na mednarodni konferenci v Kopenhagenu? Kdo se ne spominja njegovega pozitivnega dela za izmeno našega zadružnega denarja? S tem svojim delom in doseženim uspehom je dr. Wilfan obvezal svoj narod v največjo hvaležnost.

Dejstvo pa, da ga vabijo na mednarodne sestanke, kjer se razpravlja o vprašanju narodnih manjšin, priča, kolik ugled si je znal s svojimi nastopi pridobiti tudi v vnanjem svetu. Kar je storil za našo narodno manjšino na tem polju, se bo videlo še le kasneje, ko se bo moglo govoriti o marsičem, kar danes še ni znano. Zasluge dra. Wilfana so tako velike, da se ne dajo opisati na kratko.

Tak mož, tak borec in tak umnik, je nosilec naše kandidatske liste. Mož, ki je s svojim delom zaslužil v polni meri, da mu narod poveri svoje zaupanje. Ponosen more biti naš narod, da ga vodi tak mož. Le nevednež, ki ne zna ceniti takega dela, take idealne požrtvovalnosti, ali pa pokvarjenec, ki je pripravljen za izdajstvo na interesih svojega naroda, more dru. Josipu Wilfanu odrekati zaupanje in — svoj glas!

Veliki fašistovski svet

Pregled volilnega položaja - Disidenti in fašizem

RIM, 13. Sinoči se je vršila v palači Venezia prva seja marčnega zasedanja velikega fašistovskega sveta pod Mussolinijevim predsedstvom. O tej seji je bilo izdano sledeče uradno poročilo:

«Mussolini je podal kratko sliko političnega položaja tudi z ozirom na volitve ter je tako-le zaključil svoja izvajanja:

«Prvi del našega strategičnega načrta se je popolnoma posrečil. Opozicija je razbita. V teku enega meseca se bo srečno zaključil tudi drugi del.» Nato je on. Giunta zatrjeval, da je položaj v stranki kar najboljši, kar so še najlepše dokazali pokrajinski shodi od 2. marca in v nedavnih manifestacijah, ki so se izvršile po vsej Italiji. On. Giunta je nato podrobno orisal nekatere predstavnike disidentizma, med katerimi so bili eni že odstranjeni, drugim pa je bil odvzet skoro vsak pomen.

«Tu se je začelo zasliševanje zastopstev onih pokrajin, v katerih so disidenti prišli do moči, ki se je ne sme prezreti. Prof. Buronzo, tajnik pokrajinske zveze v Aleksandriji, je poročal o položaju v svoji pokrajini. Njegovo poročilo je spopolnil še general Derolo, poveljnik torinske cone prostovoljne milice za zaščito države, kateri je izjavil, da je v vsem Piemontu fašizem kompakten in discipliniran.

«Oba imenovana in še drugi poročevalci iz posameznih pokrajin so se izrazili zelo optimistično v svojih pričakovanjih z ozirom na volitve.

«Nadaljevaje svoja izvajanja je on. Giunta poročal o položaju v nekaterih drugih pokrajinah ter o delu, ki ga je direktorij izvršil za izolacijo disidentskih elementov.»

Drevi se bo vršila druga seja velikega fašistovskega sveta.

K aneksiji Reke

ANCONA, 13. Danes zjutraj je prispelo v tukajšnje pristanišče več vojnih ladij, ki se bodo udeležile proslave aneksije na Reki. Nj. V. kralj se bo vkrcal na ladjo «Brindisi», zastopniki senata in druge osebnosti pa na jahto «Archimede». Ob priliki prihoda kralja (v soboto) bo mesto razsvetljeno.

Trgovinska pogodba Italije s Poljsko.

RIM, 13. V finančnih političnih krogih že delj časa razmotrivajo važno vprašanje o sklenitvi trgovinskega in gospodarskega sporazuma med Italijo in Poljsko. Med Varšavo in Rimom je že skoraj dosežen sporazum v vseh podrobnostih. V glavnem gre za posojilo, ki ga ima dati «Banca Commerciale d'Italia».

Venizelos v Italiji

BRINDISI, 13. Danes dopoldne se je na poti iz Aten izkrcal bivši grški ministrski predsednik Venizelos in je takoj odpotoval proti Rimu.

Seja narodne skupščine

Proračun naučnega ministrstva

BEOGRAD, 13. Včerajšnja seja narodne skupščine je pričela ob 9. in pol. Najprej je naznanil predsednik, da je minister socijalne politike predložil invalidski zakon, ki bo izročen posebnemu odboru skupščine v proučavanje. Zemljoradnik Vujičić je vložil interpelacijo o izseljevanju v Ameriko. Nato se je pričela razprava o proračunu ministrstva prosvete. Prvi je govoril zemljoradnik Moskovljević, ki je zahteval, da se zakon o srednjih šolah predloži narodni skupščini in da se izvede edinstvena vzgoja. Naglaša potrebo osnovnih strokovnih šol. Nezadosten je kredit za narodno prosveto: V imenu svojega kluba bo glasoval proti. Za njim je govoril poslanec Štiftar (SLS) o prosveti v Prekmurju, nakar je povzel besedo minister prosvete Miša Trifunović, ki je naglašal, da je ta proračun za 150 milijonov večji od prejšnjega. Najprej se je dotaknil univerz. Vprašanje univerz igra veliko vlogo. Kaj bi na pr. rekli Slovenci, ako bi se jim ukinila kaka fakulteta v Ljubljani. Dovolj je omeniti primer, ko se je samo govorilo o ukinitvi medicinske fakultete v Ljubljani. Takrat so vsi Slovenci proti temu protestirali. Kar se tiče medicinskih ustanov in fakultete v Zagrebu, se ta nahaja na primerni višini. V poslednjih treh do štirih letih je bilo otvorjenih 132 srednjih šol. Število šol je znatno narastlo, a število profesorjev je majhno in je naravno, da je pouk na srednjih šolah nezadovoljiv. Naglaša, da je on ustavil nadaljno otvarjanje gimnazij. Priznava potrebo, da se ustanavljajo srednje strokovne šole. Osnovnemu pouku je treba posvetiti največjo pozornost, ker, ako osnovni pouk ne napreduje, pomenja to narodno nevarnost za celo državo. V Južni Srbiji ter v Bosni in Hercegovini je 85 odstotkov analfabetov. Zaradi tega je treba posvetiti posebno pažnjo ustanavljanju osnovnih šol v teh krajih. Otvoriti bi bilo treba približno 1000 osnovnih šol. Ako ostane v teku petih let enak znesek v proračunu, se bo imelo okoli 500 osnovnih šol v Bosni in v Južni Srbiji. Prosi, da se ta proračun sprejme.

Minister financ dr. Stojadinović je predlagal neke manjše izpremembe, s katerimi se pa ne izpremeni višina proračuna. Te izpremembe se tičejo v glavnem subvencij gledališčem in to v Novem Sadu, ki dobi 90 tisoč dinarjev, v Skoplju 1 milijon dinarjev, v Sarajevu 80 tisoč dinarjev, v Splitu en milijon dinarjev, v Subotici 300.000 dinarjev, v Osijeku 700 tisoč dinarjev, v Varaždinu 100.000 dinarjev in v Mariboru 200.000. Dalje predlaga minister financ za Društvo za humanistične vede v Ljubljani 35.000 Din, za muzejsko društvo v Mariboru 15.000 Din, za etnografski muzej 45.000 Din in za muzejsko društvo v Mariboru ponovno 15.000 Din. Nato je poročevalec čital postavko za postavko, ki se z večino glasov sprejmejo.

Ob 4. uri popoldne se je otvorila seja narodne skupščine ter je pred prehodom na dnevni red sekretar g. Dimitrije Popović priobčil med drugim tudi to, da je verifikacijski odbor predložil narodni skupščini poročilo o verifikaciji 20 mandatov poslancev radićevske stranke. Nato se je prešlo na dnevni red, na katerem je bila volitev odbora za proučavanje zakonskega predloga o konvencijah, sklenjenih med Jugoslavijo in Bolgarijo ter poročilo o trgovinski in plovitbeni pogodbi z Japonsko in o protokolu, ki ureja vprašanje diplomatičnih poslopij bivše avstro-ogrske monarhije v Srbiji in Črni gori. Po rezultatu volitev dobe v odboru radikali 12, demokrati 3, jugoslovanski klub 2, muslimani 2, zemljoradniki 1 in Nemci enega člana.

Predsednik je naznanil, da pride na dnevni red prihodnje seje poročilo verifikacijskega odbora o verifikaciji Radićevih mandatov kot prva točka, kot druga pa interpelacija g. Radoslava Agatonovića na prometnega ministra o izplačilu 3-letne mezde delavcem za časa okupacije železniške tovarne v Turmenicah. Nato je zaključil predsednik sejo ob 7. uri in pol

Opozicijonalni blok

Poslanci HRSS na potu v Beograd

BEOGRAD, 13. Včeraj dopoldne se je vršila oficijelna konferenca predstavnikov opozicijonalnega bloka. Po razgovoru o situaciji, se je sklenilo, poslati brzojavko vodstvu HRSS, da se takoj napotijo v Beograd tisti poslanci, ki so zato odločeni. Ta brzojavka se je takoj odposlala.

Že snoči je prišel odgovor vodstva HRSS opozicijonalnemu bloku, da odpotuje več Radićevih poslancev v Beograd, med njimi tudi dr. Maček in dr. Krnjević. To so vsi oni poslanci, ki so na odhod pripravljeni v Zagrebu. Ostali pa jim bodo sledili takoj, ko pridejo v Zagreb in sicer najpozneje jutri. Prva skupina ima s sabo še nadaljnih 20 pooblastil, ki se bodo izročila verifikacijskemu odboru, razven teh pa je pri g. Behmenu še 10 pooblastil, med temi tudi pooblastilo dr. Basarička in dr. Horvata. Snoči je prišlo iz Zagreba navodilo, da se izroči danes teh 10 pooblastil narodni skupščini v verifikacijo. Na ta način pride v Beograd 50 Radićevih poslancev, da zagotovijo vlado opozicijonalnemu bloku, kateri bo baje načeloval g. Ljuba Davidović.

Včeraj je dopotoval v Beograd tudi zagrebški veliki župan g. dr. Čimić, ki je prisostvoval konferenci vlade in poročal, da pridejo radićevci v Beograd. Dobil je instrukcije ter se nato vrnil v Zagreb.

BEOGRAD, 13. V Beogradu se pričakuje predstoječih burnih dogodkov, ki imajo po mnenju merodajnih krogov marsikaj izpremeniti v notranji politiki, ker ne gre samo za vprašanje režima, temveč celega sistema dela. Prihod radićevcev se smatra kot gotova stvar, kakor tudi da je vlada opozicijonalnega bloka na pohodu. V tem pogledu se govori o raznih kombinacijah, kakor na pr. o zbližanju med Pašićem in Pribičevićem, tembolj ker se Nemci bližajo opozicijonalnemu bloku. Pribičević sam pa demantira vse vesti o sporazumu z radikali in jih označuje kot intrige. Vlada bo imela danes plenarno sejo. Že na včerajšnji konferenci je sklenila vlada, boriti se v skupščini do zadnjega momenta, dokler ne bo preglasovana.

KONVENCIJE Z MADŽARSKO

BEOGRAD, 13. Danes se je v ministrstvu za zunanje zadeve vršila seja izvedencev za madžarsko vprašanje. Tej seji je prisostvoval jugoslov. poslanik v Budimpešti Tića Popović. Na seji se je razpravljalo o [illegible] delih za bližnja pogajanja med Jugoslavijo in Madžarsko glede sklepa sličnih konvencij, kakor so bile svoječasno sklenjene z Avstrijo glede sekvestrov, plačevanja dolgov, hranilnih vlog, opcije in glede trgovinske pogodbe. Poslanik Popović odpotuje zopet v Budimpešto. V prihodnjih dneh se pričakuje v Beogradu novi madžarski poslanik Andreas Horty.

Poset jugosl. kraljevske dvojice v Rimu

BEOGRAD, 12. Po rimskem poročilu «Politike» poseti kralj Aleksander I. s kraljico Marijo italijansko kraljevsko rodbino že 1. maja t. l. Dne 17. aprila pride v Rim romunska kraljevska dvojica.

Trgovinska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo

BEOGRAD, 13. Snoči so se začela prava pogajanja med jugoslovensko in italijansko delegacijo glede trgovinske pogodbe. Napravil se je seznam predmetov, ki se naj uvažajo in izvažajo ter se sestavil pomorski tarif.

Ebert ostane predsednik do l. 1925.

BERLIN, 13. Med včerajšnjo sejo državnega zbora je neki poslanec v imenu nemško-nacijonalne parlamentarne skupine stavil predlog, naj se istočasno z državnozborskimi volitvami vršijo volitve novega predsednika republike. Proti temu predlogu je nastopil podkancler Jarres, ki je pripomnil, da je predsednik Ebert že l. 1921. in 1922. izrazil željo, naj bi se vršile volitve novega predsednika republike. Volitve bi se bile morale vršiti 3. decembra 1922. Toda državni zbor je na lastno pobudo dne 22. oktobra 1922. sklenil, da ostane predsednik Ebert na svojem mestu do 30. junija 1925. Podkancler Jarres je ob zaključku še omenil, da je položaj predsednika v smislu nemške ustave neodvisen od državnega zbora; ravno radi tega je v ustavi določba, da ostane predsednik republike 7 let na svojem mestu, medtem ko je legislativna doba omejena na 4 leta. Po izjavah podkanclerja Jarres-a je državni zbor zavrnil predlog nemško-nacijonalne parlamentarne skupine.

Nemški državni zbor razpuščen

BERLIN, 13. Kancler Marx je prebral v poslanski zbornici ukaz državnega predsednika o razpustu zbornice.

Frank zopet raste

Amerika in Anglija ponujata Franciji posojilo. - Poročilo finančne komisije senata

PARIZ, 13. Na seji vojnega sveta, ki se je vršila v nedeljo, je bil finančni minister De Lastayrie glede tečaja zelo velik optimist. Zadnji dnevi so pokazali, da je imel finančni minister prav. Frank namreč spet raste in je dosegel spet italijansko liro. Zopetno dviganje franka pripisujejo v gospodarskih krogih dejstvu, da je ameriška banka Morgan ponudila Franciji posojilo 50 milijonov dolarjev z obrestmi 6%. Poročila iz New-Yorka pravijo, da noče banka Morgan dati nikakih pojasnil o tem posojilu; ravno dejstvo, da banka noče zanikati vesti o posojilu, kaže, da hoče Amerika v resnici pomagati Franciji s posojilom. Na drugi strani pa je tudi finančni minister sam priznal, da se že vršijo pogajanja med francosko državno banko (Banque de France) ter ameriškimi bančnimi sindikati za posojilo Franciji. Poleg tega je prispela iz Londona vest, da je konsorcij angleških bankirjev ponudil Franciji posojilo 5 milijonov šterlingov. Vse te vesti so gotovo povoljno vplivale na tečaj franka. Vzrok temu izrednemu zanimanju ameriških in angleških finančnih krogov za usodo franka je treba iskati vsekakor v dejstvu, da je silni padec franka povzročil velik zastoj v trgovskih stikih med Anglijo in Ameriko na eni strani in Francijo na drugi. Zmanjšala se je nakupna zmožnost franka v inozemstvu; Francija je bila tako prisiljena veliko nabav v inozemstvu odpovedati, tako da so dobave inozemstva Franciji jele izdatno krčiti. Poleg tega je Francija država, ki se upa povečini preživiti s svojimi lastnimi pridelki.

Kakor hitro je zbornica odobrila zakonski načrt, po katerem so «boni državne obrambe» prosti davka, je povpraševanje po teh bonih izredno narastlo, kar je moglo seveda le ugodno vplivati na tečaj franka.

Finančna komisija v senatu je končala s proučevanjem načrtov za zboljšanje franka. Iz poročila senatorja Berenger je razvidno, da se bodo državni dohodki vsled novih davkov povečali za 5 milijard in 130 milijonov. Komisija je torej v bistvu izdelala za državo boljši načrt kakor zbornica sama; kajti na podlagi tega načrta bodo državni dohodki za 630 milijonov večji kakor bi bili, ako bi ostal v veljavi neizpremenjen načrt, kakršnega je odobrila poslanska zbornica.

Danes se bo pričela v senatu razprava o tem fiskalnem zakonskem načrtu. Ni še gotovo, kako se bo razprava razvijala. Gotovo pa je, da bo moral Poincaré odstopiti v slučaju, da senat zavrne načrt; kajti na glasovanje o načrtu bo stavil Poincaré vprašanje zaupnice.

Senat je na današnji seji odobril zakonski načrt, na podlagi katerega bodo boni državne obrambe prosti davkov.

Protesti v Franciji radi izgona Unamuna

PARIZ, 13. Na prizadevanje prof. Richeta na medicinski fakulteti v Parizu je bila predložena vsem univerzitetnim profesorjem v Franciji sledeča protestna nota proti deportaciji prof. Mihaela De Unamuno:

«Ker je bil prof. Miguel Unamuno, slavni profesor na univerzi v Salamanki, deportiran brez razsodbe in le zato, ker je branil liberalno idejo, smatramo profesorji francoskih univerz za svojo dolžnost, da protestiramo proti krivici, ki se je izvršila na osebi našega slavnega tovariša.»

Ta protest so že podpisali slavni učenjaki, med temi ekonomist Gide, znanstvenik Langevil, zgodovinar Loisy francoskega kolegija ter zgodovinarji Oulard, Seignobos, Hauser, filozof Brunschwig na Sourboni, več profesorjev juridične in medicinske fakultete in učenjaka Painlevé in Purin.

Osrednji odbor francoske lige za človečanska prava je naslovil na španskega kralja sledečo resolucijo:

«Francoska liga za človečanska prava je zvedela z velikanskim začudenjem in ogorčenjem, da je bil prof. De Unamuno deportiran, ker je svobodno izrazil svoje mnenje, ter protestira v popolnem prijateljstvu z velikim španskim narodom proti ukrepu, ki krši človečanska prava. Liga upa, da bo povrnjena svoboda državljanu, enemu največjih duhov človeštva.»

Tu je treba pripomniti, da je Unamuno predsednik španske lige za človečanska prava.

Sporazum med izvedenci in Schachtom

za ustanovitev nemške banke

PARIZ, 13. Na včerajšnji jutranji seji je bil dosežen med izvedenci in predsednikom nemške državne banke Schachtom sporazum za organizacijo emisijske banke. Dr. Schacht je nato odpotoval v Berlin in finančna podkomisija je poročala o svojem delu prvemu odboru izvedencev na plenarni seji.

«Matin» pravi, da se lahko bančna vprašanja s tem smatrajo za rešena. Tako je izdelano ogrodje načrta izvedencev, na katerem bodo sloveli vsi dopolnilni načrti. Člani obeh odborov izvedencev bodo lahko takoj začeli sestavljati besedilo končnega poročila, ki bo najbrže koncem tega tedna predloženo reparacijski komisiji.

Kalifov proglas na muslimane

Protest proti bogoskrunski odstavitvi

PARIZ, 13. Kalif Abdul Megid je naslovil na muslimanski svet sledečo poslanico:

«Izgnan iz svoje ljubljene dežele, vsled sklepa laiške turške republike, ki hoče odpraviti sveto ustanovo kalifata, pošiljam iz te gostoljubne dežele prognanstva ta proglas z očetovskim pozdravom vsemu muslimanskemu svetu.

«Sklep sedanje večine turške narodne skupščine je v naravnem nasprotstvu z duhom islama in z njegovim višjim poslanstvom, kakor tudi s temeljnim pogojem izvolitve te zakonodajne skupščine plemenitega naroda turškega, ki jo je poveril v smislu naše slavne tradicije s častno nalogo, da naj še v nadalje služi za oporo tej sveti ustanovi.

«Radi tega smatram za svojo dolžnost, da izjavim vsemu muslimanskemu svetu, da smatram ta ukrep v njegovem bistvu za bogoskrunskega in za ničnega.

«Sedaj je na svetu muslimanskem samem, da se odloči v popolni svobodi in zavesti z ozirom na to življenjsko vprašanje. Radi tega pozivam najmogočnejše zastopnike muslimanskih občin vsega sveta, da mi dopošljejo v najkrajšem času svoje predloge za veliko versko vseislamsko zborovanje, ki ga nameravam za časa sklicati v primernem kraju in kjer se bo skupno sklepalo o stvareh, ki so najvažnejše v sedanjem položaju.»

Kalif prisiljen zapustiti Švico?

BERN, 13. Znano je, da je odstavljeni kalif Abdul Megid, ki se sedaj mudi v Švici, razposlal v svet poslanico, v kateri protestira proti odpravi kalifata in njegovi odstranitvi. Angleška vlada je v dolnji zbornici že izjavila, da se ne mara vmešavati v notranje turške zadeve. V istem smislu piše tudi poluradni francoski list «Temps» glede francoske vlade. Omenjeni list pravi, da ne morejo kalifovi protesti prav nič zanimati republikansko Francijo in tudi ne muslimanov, ki živijo v francoskih kolonijah.

Protest odstavljenega kalifa pa je zadel na precejšen odpor v švicarskih vladnih krogih. Švicarska vlada je namreč sprejela kalifa pod svoje okrilje pod pogojem, da se ne bo več vmeševal v turške notranje zadeve. Sedaj je nastalo vprašanje, ali je ta protest v skladu z obljubo bivšega kalifa. O tem vprašanju bo brzkone razpravljal zvezni svet.

PARIZ, 13. Današnji «Temps» poroča, da se širi po Parizu glas, da bo Italija dala zavetišče kalifu v kakem italijanskem mestu, ki si ga bo kalif sam izbral. Italija da bo to storila z namenom, da bi varovala duševni vpliv kalifa na muslimane, ki živijo v Libiji. List pričakuje, da bo vest zanikana.

Zasedanje sveta Društva narodov.

ŽENEVA, 13. Na današnji seji je svet Društva narodov na predlog predsednika Guanija sklenil odobriti odgovore glede tolmačenja nekaterih določb pakta, ki jih je dal odbor pravnikov. Kakor znano, je bil ta odbor sestavljen ob priliki krfske afere; s sklepom sveta Društva narodov je sedaj vsa afera popolnoma rešena. Na predlog lorda Palmoorja je svet sklenil, da se odpošlje takoj 50.000 švicarskih frankov revnemu albanskemu prebivalstvu.

Odmevi atentata v Atenah

Policijski ravnatelj odstavljen

ATENE, 13. Atenska agencija poroča: Radi atentata na angleško poslaništvo je bil odstavljen policijski ravnatelj. Bila je razpisana nagrada 50.000 drahem onemu, ki iztakne krivce. Nova vlada je sklenila ustanoviti ministrstvo za javno varnost. Vojni minister gen. Kondylis je razposlal vojaškim oblastvom okrožnico, v kateri poudarja, da je le začasna državna potreba zahtevala posredovanje vojaških oblastev v politiki; te potrebe pa danes ni več. Radi tega se sme vojska baviti izključno z vojaškimi vprašanji. Neka vladna naredba odreja, da se morajo odstraniti iz javnih uradov slike kraljevske dvojice.

Nova vlada se bo predstavila poslanski zbornici dne 20. ali 22. t. m. Po glasovanju za odstavitev dinastije in proglasitev republike se bo določil datum za plebiscit, ki bo potrdil glasovanje zbornice.

Bombni atentat na policijo v Lvovu.

LVOV, 12. Včeraj okoli 10. ure dopoldne se je razpočila bomba v poslopju policij. ravnateljstva. Bomba se je razpočila pred prostori policijskega informacijskega urada. Pisarniški prostori so porušeni in vse šipe so popokale. Tudi vodovod je poškodovan. Pozneje so našli še tri bombe, ki bi bile porušile celo poslopje, če bi se bile vnele. Policija je uvedla obsežno preiskavo.

Pogajanja med egipčansko vlado in Carterjem razbita

KAIRO, 13. Egipčanska vlada sporoča, da je začela pogajanja s Carterjem radi izkopavanja groba Tutankamenovega z namenom, da mu obnovi dovoljenje. Toda gospod Carter je to vljudno gesto zavrnil ter izzval proces, med katerim je njegov odvetnik označil egipčansko vlado za vlado banditov. Spričo te žalitve je bila vlada prisiljena prekiniti pogajanja.

DNEVNE VESTI

Volilni sestanek pri Sv. Jakobu

Predsinočnjim se je vršil v dvorani Konsumnega društva pri Sv. Jakobu prvi sestanek volilcev tamošnjega okrožja. Ta sestanek ni bil zamišljen kot volilni shod v navadnem pomenu besede, marveč le kot razgovor o tehničnih straneh volilnega čina, v pouk volilcem o pripravah za volitve, o vsem, kar jim je potrebno vedeti, da bodo mogli pravilno in po zahtevah volilnega zakona izvršiti to državljansko in narodno dolžnost. Po lepi udeležbi in vsem poteku razgovorov pa se je ta sestanek vendar razvil v resničen volilni shod, ki je dajal potrebne pouke volilno-tehnične narave, o bistvu in namenu, potem pojasnila doseženega dogovora za skupen nastop med obstoječimi našimi političnimi organizacijami v Julijski Krajini, in končno tudi besedo iz srca srcem!

Po pozdravu predsednika Šorna je kandidat dr. Wilfan v enournem govoru pojašnjeval določbe volilnega zakona in opozarjal na vse važno za pravilno in veljavno glasovanje. Pojašnjeval je, na kakih podlagah je prišlo do sporazuma za skupen nastop Slovanov Julijske Krajine: med tržaškim političnim društvom «Edinost» z njega tremi avtonomnimi odbori (za Trst, Goriško in Istro) na eni, in goriškim političnim društvom istega imena in istrskim političnim društvom za Hrvate in Slovence na drugi strani.

Zborovalci so sledili izvajanjem govornika z napeto pozornostjo in so potem prosili razna pojasnila, ki jih je dajal dr. Wilfan poljudno. Njegova izvajanja sta še spopolnila dr Slavik in dr. Pertot.

Dr. Slavik je pri tem opozarjal, naj se ne tolmači krivo izjava v proglasu našega volilnega odbora, da naša lista ni naperjena ne proti državi in ne proti vladi. S tem ne izrekamo vladi nobenega priznanja in nikake hvale. Ona izjava se ima razumeti tako, da mi ne mislimo na kako rušenje vlade. To pa že zato ne, ker smo šibki in nimamo moči za to. Na to naj mislijo druge stranke v državi. Mi hočemo izvoliti zastopstvo, ki naj bo branilo naše pravice zahteve in koristi, pa naj bo na krmilu ta ali ona vlada! Nastopati bodo morali naši poslanci proti vsaki vladi, ki bo delala krivice naši narodni manjšini. To pa bodo mogli le možje iz našega ljudstva, ki so na naši kandidatski listi. Kdor naših volilcev — je vzkliknil govornik — ne bi glasoval za našo listo, ni pošten, ni pameten, ni — mož! Tem besedam je sledilo burno in vsestransko pritrjevanje.

Na vprašanje od strani volilcev, ali se nam je bati tudi to pot takih dogodkov, kakoršnji so se odigravali povodom zadnjih volitev v letu 1921, je podal dr. Wilfan pomirljive izjave na podlagi zagotovil, ki mu jih je dal ministrski predsednik Mussolini v osebnem razgovoru. Zagotovil je ta poslednji, da ne bo trpel nobenih nasilstev! In dr. Wilfan veruje tem zagotovilom, ker je Mussolini mož odkritosti in energije, da zna in hoče uveljaviti svojo voljo. Govornik je omenjal tudi razloge, radi katerih mora g. Mussolini želeti, da se volitve v naši pokrajini izvršijo mirno in v redu. Eden razlogov je, da smo mi, da-si številčno šibki, vendar važen činitelj kot soplemenjaki države, s katero je Italija sklenila sporazum in prijateljstvo.» Mussolini je — je naglašal dr. Wilfan — v razgovoru posebno povdarjal, kako da pričajo vsa njegova dejanja, da hoče lojalno in točno izvrševati sporazum. Ta pojasnila so vzeli zborovalci na znanje z velikim zadoščenjem.

Ko pa vidi — je nadaljeval dr. Wilfan — pred seboj tako lepo število volilcev mora že preiti od suhih tehničnih vprašanj volilnega čina tudi k besedi čutstvenosti, besedi iz srca. Pozdravil je s prisrčno besedo navzočne rojake iz Istre, posebno pa župnika Luko Kirca — moža, ki ni le vsikdar delal za narod svoj, marveč tudi trpel in trpi radi tega svojega dela, radi zvestobe do svojega naroda — in pa predsednika istrskega avtonomnega odbora političnega društva «Edinost», dra Mirka Vratovića. Dr. Wilfan je izgovoril s povzdignjenim glasom, da bodo tržaški Slovenci smatrali Istro vsekdar kot svojo najmilejšo sestro in ji bodo stali zvesto ob strani v vseh borbah. (Po teh besedah, so zborovalci priredili dolgotrajno in prisrčno ovacijo istrskim bratom in soborcem).

Župnik Kirac se je zahvalil na tem dokazu bratske ljubavi in je vzkliknil: Če ne bomo zložni, bo to v pogubo za vas in za nas! (Zborovalci so zopet vsklikali: Živela Istra! in pozdravljali prisrčno istrske brate.

Predsedpik Šorn je zaključil zborovanje s toplo zahvalo govornikom in vdeležencem in s pozivom izlasti do mladine, naj z vnemo in požrtvovalnostjo sodeluje, da bo dan 6. aprila časten dan za naš narod.

Ne moremo si pa kaj, da ne bi tudi na tem mestu izrekli vrlim Svetojakobčanom zasluženo priznanje. Svojo zavednost in umnost so pokazali s tem, da so z največjo pažnjo in zanimanjem sledili govornikom in da se ni nikdo ganil z mesta, da-si je sestanek trajal skoro tri ure — do enajstih zvečer. Posebno moramo tudi omeniti dejstvo, da se sestanek ni najmanje motil on nobene strani ter da se je izvršil v polnem in uzornem redu. Lahko rečemo torej: pod dobrimi avspicijami so začeli naši javni volilni sestanki! Tako bodi do konca!

Ne zavrzite volilnih legitimacij!

Za položaj državnih upokojencev

se je začela javnost v zadnjem času čedalje bolj zanimati. Tu imamo v mislih seveda v prvi vrsti upokojence Julijske Krajine, ki so prišli izpod bivše vladavine. Njihov položaj je od premirja sem — lahko se reče — zaznamovan z neprestano in naporno borbo, da bi prišli končno do kake vsaj za silo pravične uredbe svojega položaja, ki bi jih rešila iz njihove neznosne revščine. Sledila je spomenica za spomenico, brzojavka za brzojavko in slednjič se je vlada usmilila tega v resnici po novih razmerah in po vojni najbolj prizadetega sloja ter dovolila povišek v višini 20%. Toda s tem se še ni nikakor izpolnila niti minimalna zahteva upokojencev, ki obstoji v tem, da se jim odmerijo pokojnine in draginjske doklade v lirah alla pari. To je prvi cilj, ki ga hoče doseči tukajšnje Društvo državnih upokojencev (s sedežem v via Cecilia Rittmayer št. 7).

Za akcijo v prid upokojencem se vršijo obsežne priprave pod vodstvom društvenega podpredsednika g. Roicha. Dne 19. februarja t. l. se je vršil v Trstu medpokrajinski sestanek zastopnikov državnih upokojencev iz Tridenta, Bocena, Rovereta, Pule in Zadra. Sklenilo se je, da se pošlje v Rim novo spomenico o položaju državnih upokojencev in o njihovih upravičenih zahtevah. Med drugim se mora tudi vzpostaviti stanje, ki je bilo, preden je stopil v veljavo kr. odlok od 28. februarja 1923. Upokojencem se je zgodila velika krivica s tem, da se jim je odšteval novi dohodninski davek že od 1. maja 1923. dalje, medtem ko je stopil v novih pokrajinah v veljavo še le s 1. januarja 1924. Pravičnost zahteva, da se jim dotični zneski povrnejo.

Najžalostnejši pa je gotovo položaj pohabljenih in drugače onesposobljenih železničarjev. Za te reveže ni še bila izdana nobena naredba in tako so od konca vojne do danes brez vsake redne pokojnine. Takih železničarjev je v Julijski Krajini 239 in njihov položaj je tem neznosnejši, ker so ti nesrečneži edina izjema, kajti njihovi tovariši v Tridentinski Benečiji so vsaj v toliko na boljšem, da prejemajo od države redno mesečno podporo. Dne 26. februarja je poslal podpredsednik tukajšnjega Društva državnih upokojencev g. Roich nujno brzojavko ministrskemu predsedniku Mussoliniju s prošnjo, naj se vlada zavzame za onesposobljene železničarje ter naj raztegne na Julijsko Krajino kr. odlok od 1. septembra 1920, št. 1284., s katerim je že zagotovljena pokojnina takim železničarjem v Tridentinski Benečiji.

Ta neenakost v položaju iste kategorije v istih novih pokrajinah je zares nerazumljiva in mora izzvati v javnosti upravičeno začudenje. Sploh pa zasleduje vsa javnost prizadevanje državnih upokojencev z globokim sočutjem, in je njihov obupni položaj vsem le predobro znan. Poleg tega se potegujejo upokojenci le za to, kar jim gre po vsej pravici, t. j. za tako pokojnino, ki jim bo omogočala človeka dostojno življenje in ki so jo s svojim službenim delovanjem v polni meri zaslužili. Vsled tega si vlada ne bo mogla zatiskati ušes, da bi ne slišala tega obupnega klica po sedanjih razmerah najbolj udarjenega sloja, temveč je njena dolžnost, da upokojence z naglimi in primernimi ukrepi reši iz njihovega dosedanjega pomanjkanja in trpljenja.

ITAL-JUG

je naslov nove italijansko-jugoslovenske smotre, ki se izdaja v Milanu. Namen te nove poblikacije je pospeševati medsebojne trgovinske stike med Italijo in Jugoslavijo z objavljanjem koristnih in primernih člankov in obvestil o gospodarskem in trgovinskem življenju Italije in Jugoslavije. Prva številka je izšla začetkom tekočega meseca z bogato in raznovrstno vsebino. Uvodni članek je posvečen italijansko-jugoslovenskemu sporazumu. Zelo važni sta zanimivi in pregledni razpravi «O bankah v Jugoslaviji», «Zunanja trgovina Jugoslavije» in «Trgovina s poljedelskimi proizvodi». Poleg tega naj omenimo še krajša sestavka o stanju jugoslovenske živinoreje in o izvozu živine, o trgovini z italijanskimi tkaninami v Bosni in končno številne drobne vesti spadajoče v gospodarsko-trgovinsko stroko. Prva številka je pisana izključno v italijanskem jeziku, toda, kakor doznavamo, bo od druge številke dalje imela revija tudi posebno rubriko v srbo-hrvatskem jeziku. Ravnatelj nove revije je g. dr. Antonije Filipić, trgovinski dodeljenec jugoslovenskega generalnega konsulata v Milanu. Uredništvo se nahaja v Milanu, via S. Maria Fulcorina 17. — Ni dvoma, da bo nova revija znatno pospeševala gospodarsko sodelovanje med obema jadranskima državama, vsled česar bodo predvsem trgovski krogi v obeh državah z veseljem pozdravili to hvalevredno pobudo g. dr. Filipića.

Društvene vesti

M. D. P. SV. Jakob. Danes ob 20. redna odborova seja. — Predsednik.

Šahovski klub Slov. akad. fer. društ. «Balkan» ima v soboto ob 19. svoj sestanek. Udeležba naj bo radi bližajočega se turnirja polnoštevilna. — Podnačelnik.

Iz tržaškega življenja

Težka nesreča v prosti luki V. E. III. Včeraj zjutraj se je pripetila v prosti luki težka nesreča, pri kateri bi bil skoro izgubil življenje delavec Josip Kožuh, star 47 let, nameščen pri javnih skladiščih, stanujoč v Škorklji - Cordaroli št. 312. Mož je delal na železniškem tiru pred hangarjem št. 1, kjer je stalo več vagonov.

Na istem tiru so nekateri delavci premikali vagon, ki so ga imeli priklopiti k ostalim vagonom. Da bi ne prišel med vagon in zid, je Kožuh hotel stopiti na drugo stran tira. A storil je to prepozno; prišel je med odbijače vagonov, ki so ga stisnili z vso silo. Nesrečni mož je obupno zavpil in ko so delavci zopet odmaknili vagon, se je zgrudil na tla. Med tem ko je nekdo izmed navzočnih hitel telefonirat rešilni postaji za pomoč, je privozil mimo mesta nesreče javen avtomobil. Z istim je bil ponesrečenec nemudoma prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je zdravnik dognal, da ima mož težke notranje poškodbe. Sprejeli so ga v nevarnem stanju v kirurgični oddelek.

Kos premoga mu padel na glavo. Premogar Anton Mamilović, star 50 let, stanujoč v ulici Rigutti št. 2, je včeraj popoldne nakladal premog na parniku «Ariosto», zasidranem ob pomolu «Bersaglieri». Nesreča je hotela, da se je koš premoga prevrnil, ko so ga spuščali v notranjost parnika. Debel kos premoga je padel Mamiloviću na glavo ter mu zadal veliko rano. Ubogi mož je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta. Nato so ga prepeljali v mestno bolnišnico. Okreval bo v 14 dneh.

V znamenju lizola. Komaj 20 let stara, že je bila zasebnica Ines Carlini, stanujoča v ulici Lloyd št. 8, sita življenja. Sklenila je da zapusti to solzno dolino. S tem namenom je snoči okoli 18. ure na sprehajališču pri Sv. Andreju, izpila znatno količino lizola. Njen obupni čin so zapazili mimoidoči ljudje. Slučajno je privozil tam mimo neki tovorni avtomobil. S pomočjo šoferja so navzočni ljudje posadili deklico v avto, ki je nato naglo odrdral na rešilno postajo. Tam je zdravnik deklici izpral želodec ter jo dal nato prepeljati v mestno bolnišnico.

Carlinijeva je izjavila, da je storila obupni korak, ker je bila sita življenja; pravi vzrok pa menda najbrže tiči v kaki nesrečni srčni zadevi. — Njeno stanje je precej resno.

Iznajdljivi mladenič se pokori sedaj za pustne grehe v zaporu v ulici Coroneo.

Aretirani razpečevalci kokaine. Radi razpečavanja kokaine je bil predvčerajšnjim aretiran 28-letni Aleksander Ugolin, stanujoč v ulici S .Vito št. 2. Mož je radi svojega «kšefta» že večkrat sedel za omreženim oknom.

Nesrečen padec. Zasebnica Ivanka Ferfolja, stara 55 let, stanujoča v ulici Commerciale št. 336, je snoči, idoč po isti ulici, padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Dobila je prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje. Pozneje je bila prepeljana v mestno bolnišnico.

Vzoren poštni uradnik. Na tukajšnji glavni pošti so začeli pred kratkim zmanjkovati na skrivnosten način razna pisma in zavoji. Poštno ravnateljstvo, si je zaman prizadevalo, da bi odpomoglo temu nedostatku. Končno pa je naznanilo zadevo na kvesturi. Dva policijska agenta sta bila odposlana v urad za zavoje, da bi izsledila tata. Njun sum je padel na uradnika Marija Celigoj, starega 22 let, stanujočega v ulici Ugo Foscolo 37. Pri preiskavi sta našla pri njem 9 pisem, raz katerih so bili naslovi zbrisani in potvorjeni. Spričo te ugotovitve je bil Celigoj seveda aretiran. Pri preiskavi na njegovem stanovanju so agenti našli celo zbirko ukradenih poštnih pošiljatev, med drugim: 35 pornografičnih dopisnic, 33 havanskih smotk, 5 svilenih robcev 17 parov črnih očal, večje število znamk, 16 dolarjev, 1000 reisov, 10 francoskih in 5 švicarskih frankov ter drugih tujih valut v skupni vrednosti okoli 2000 lir.

Pri zaslišanju na kvesturi je Celigoj priznal svojo krivdo. Dejal je, da je rabil denar za veseljačenje v zadnjih dnevih pusta. Tedaj se je spozabil in začel izmikati in odpirati razne poštne pošiljatve.

Mizarjeva nezgoda. Včeraj popoldne se je v Lloydovi ladjedelnici ponesrečil mizar Vincenc Ruzzier, star 58 let, stanujoč v ulici Capuano št. 10. Cirkularna žaga, pri kateri je bil zaposlen, ga je hudo porezala po desni roki. Mož je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek.

DAROVI

V počastitev spomina pok. soproge Marije daruje g. Ivan Malc L 10.— «Šolskemu društvu.» Srčna hvala!

Dne 3. t. m. je bilo izročeno «Šolskemu dr. Lir 50.— Popravljamo v toliko, da znesek ni bil namenjen «Š. D.» temveč «Dijaški Matici.»

V včerajšnji «Edinosti» je bilo tudi pomotoma javljeno, da daruje Neimenovana 50 Lir «Š. D.»

Znesek ni darovan «Š. D.» temveč refekciji pri Sv. Jakobu.

Borzna poročila.

Valute na tržaškem trgu.

ogrske krone	0.03	0.04
avstrijske krone	0.0330	0.0340
češkoslovaške krone	68.25	68.75
dinarji	29.—	29.25
leji	12.25	12.75
marke	—.—	—.—
dolarji	23.60	23.75
francoski franki	99.75	100.75
švicarski franki	404.—	408.—
angleški funti papirnati	101.25	101.75

Tečaji:

Adriatica	275
Cosulich	577
Dalmatia	340
Gerolimich	1640
Libera Triestina	615
Lloyd	2200
Lussino	800
Martinolich	172
Oceania	155
Tripcovich	513
Ampelea	545
Cement Dalmatia	425
Cement Spalato	345

Mali oglasi

PRODAJALKA izučena v trgovini mešanega blaga, z večletno prakso in najboljšimi spričevali, išče službe. Ponudbe pod «Prodajalka» na upravništvo. 316

PIANINO z železno ploščo, v dobrem stanju, kupi Plesničar Fr., Čepovan 48 (Chiapovano). 218

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Nizke cene. Zdravnik na razpolago. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 306

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 25

PEKOVSKI POMOČNIK, mlad, vešč, išče službe v mestu ali na deželi. Nastop takoj. Antonič Ernest, Brestovica št. 34 p. Monfalcone. 304

POSESTVO, 4 kilometre oddaljeno od postaje Prestranek, ob deželni cesti, 13 oralov gozda, oddaljenega 10 minut od vasi. 27 oralov nji- in travnikov, vse v bližini vasi, hiša z gospodarskim poslopjem, svinjaki, vse v dobrem stanju in dva vrta na prodaj. Pojasnila daje: Jakob Kristan, Orehek p. Prestranek. 314

BABICA, diplomirana sprejema noseče. Govori slovensko. Ljubezniva oskrba. Na željo zdravniška pomoč. Cene nizke, Corso Garibaldi 23/I 298

ZLATO, srebro, briljante, plača po najvišjih cenah, Pertot. Via S. Francesco 15, II. 26

KRONE po 1.90, goldinarje 5.08, 5 kronske komade 9.90 plačuje Via Pondares 6/I, desno. 20

ZAHVALA

Globoko ginjeni po izrednih dokazih prijateljstva in sočutja ob priliki nenadomestljive izgube naše ljubljene

Marije Male

izrekamo tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so spremili pokojnico k zadnjemu počitku.

Žalujoči soprog Ivan, nečakinja Ivanka in ostali sorodniki. (204)

Odlikovana krojačnica za ženske obleke

L. VALCINI

Trst, Via Ireneo della Croce 10, pritličje
(v bližini gledališča Rossetti)
posojuje
nove kostume za maske
lastnega izdelka 20
za gospe in gospode.

Sprejemajo se naročila za plesne in navadne obleke. Tekom plesnih prireditev odprto do 6. ure zjutraj.

PRETIRANE CENE
plačujem za
KOŽE
kun, zlatic, lisic,
dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.
Predno prodate kože, vprašajte me za cene.
D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadstr., vrata 16 (17)
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

BANCA ADRIATICA
Ustanovljena leta 1905.
Delniška glavnica Lit. 15.000.000·— popolnoma vplačana.
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.
Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami
Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti
Otvarja akreditive za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.
Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4% letno netto, a vloge na tekoči račun po 4½%; vezane vloge proti odpovedi obrestuje najbolje po dogovoru.
Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.
Izvršuje nakazila v lirah in dinarjih za Jugoslavijo

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(78)

(La Geôle)

Poslovenil F. P.

— «Zakaj si potem, mama, ostala tu sama in tako žalostna? Zakaj vidi se ti, da si bila zelo žalostna!... Ne reci mi, da ni res.»

— «No naj bo, moj dragi, res je, in sicer radi tega položaja. Čim sva bili rekli par besed, sem zares takoj občutila, da je Sabina zelo nervozna. Iz tega sem sklepala, da ji ti ne znaš prav izkazovati svoje ljubezni. Z njo moraš biti zelo sladek, zelo nežen, zelo potrpežljiv. In še posebno v takih slučajih — stara mama lahko govori svojemu sinu tudi o stvareh, o katerih bi mu ne mogel govoriti nihče drugi — torej posebno še v takih slučajih, kjer se je dopustilo, da je prišlo do nekake ločitve, kakor se je zgodilo pri tebi, je treba biti že v samem izrazu želje po obnovitvi intimnih odnošajev skrajno previden, skrajno obziren! Ženske imajo svoje občutljivosti, svoje sramežljivosti, ki jih vi moški včasih niti ne slutite.»

— «Ravnal se bom po tvojem svetu, mama,» je odgovoril Ivan-Marija. «Ali na žalost je v njem že prejasen dokaz, da imam jaz prav, in da ti veš, da je tako, da me namreč Sabina ne ljubi. Toda zame je že velika sreča, ker ne ljubi drugega in ker si ti našla, da je Julka podobna stari babici na slikti»

To je bila zvijača, ki jo je uporabila mati. Prejšnji dan je bila namreč pokazala svojemu sinu neko sliko, kakršne so delali, ko je bilo fotografiranje še v povojih in na katerih se poteze s časom tako zabrišejo, da jih ni več moči prepoznati. Ljubosumni sin si je dal dopovedati, da so se nekatere poteze male hčerke res nahajale na oni nejasni stekleni plošči. Tako veliko potrebo je namreč čutil, da se otrese misli, s katero je bil obseden.

— «In kaj ti Sabina ni povedala, kam gre?»

— «Glej, da mi ne postaneš zopet ljubosumen moj dragi! ...» je odvrnila mati.

— «O, ne, obljubljam ti da ne ...» Pri tem se je malo nasmehnil, tako da je dobil za hip obraz, kakršnega je imel kot deček, ter je dodal: «Mama, ne bom več ...» Potem se je zopet zresnil o svoji ženi, ko mi ti sama praviš, da ji zaupaš?»

Ko je to rekel, si seveda ni mislil, da je s temi besedami zasadil svoji materi meč v srce, ni vedel, da se je v istem hipu tudi ona s strahom vprašala:

— «Kam je šla, zares? Po tem, kar zna, vendar ne bo hotela zopet videti tega Saintenoisa!»

In vendar je hitela mlada žena baš nasproti «temu Saintenoisu», ali vsaj nasproti temu, kar je v tem hipu lahko dobila od njega, namreč nasproti onemu lističu, ki ga je mrzlično želela, ki ga je komaj čakala. Poštni urad, ki si ga je bil izbral ta zaljubljeni par za svoje tajno dopisovanje in ki se jima je zdel vsled svoje oddaljenosti od njunih stanovanj najvarnejši, se je nahajal v ulici Dufrénoy, med cesto Victor-Hugo in utrdbami. Sabini se je trsla roka, ko je jemala pismo, ki ji ga je pomolil predstojnik oddelka za ležečo pošto, čim mu je bila povedala dogovorjene začetne črke. Njeno ganotje je bilo tako silno, da se je morala zunaj nasloniti ob zid, preden je odprla zavitek. V njem je našla le nekoliko vrst — toda kakšnih vrst!

«Obožujem Te, moja edina ljubezen, in grem proč. Naj Ti govorijo o meni karkoli — zakaj sedaj se bo začelo opravljati! — vedi, da sem Ti povedal resnico, vso resnico. Gotovo sem kriv, ker sem storil, kar sem storil! Toda te sem storil, ker sem Te strastno, blazno ljubil. Kar čutim v tem hipu, ko odhajam iz tega mesta, kjer puščam Tebe in otroka, se ne da izraziti. Toda imel bom pogum. Z Bogom, moja predraga.»

— «Kako je priden, kako me ljubi!» si je mislila ona, ko je začela zopet stopati. Nenadni in mogočni vtis popolnega notranjega zadovoljstva ji je bil v tem hladnem jesenskem predpoldnevu ogrel kri. Saintenois ji je pisal ravno tiste besede, ki jih je potrebovala posebno ker se je spominjala besed, ki jih je bila slišala na pojedini prejšnjega večera — kot nov dokaz, da ta propadlež, ta izobčenec — kajti že sam njegov odhod ga je delal takega — vendar zasluži, da se mu da prednost pred drugimi. Nakrat in kakor nekak instinktiven in skoraj nezavesten pokret — toliko je bil namreč nagel in nepremišljen — ji je šinila v glavo misel, da bi šla k upravniku, kateremu so Vialisovi poverjali skrb za svoje interese, vodstvo svojih hiš, upravo zemljišč in nadzorovanje gotovine. Njen mož je smatral za svojo častno dolžnost, da odpre tu poseben račun, ki naj bi bil na razpolago njegovi ženi. Ona ni tega računa nikdar zlorabljala